

Prešovská univerzita v Prešove

Slovenská jazykovedná spoločnosť
pri Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra SAV, v. v. i.

VARIA XXXII

Zborník abstraktov
z 32. kolokvia mladých jazykovedcov
(Prešov 30. 11. – 1. 12. 2023)

Editorky

Miroslava Kysel'ová
Soňa Rešovská
Stanislava Spáčilová

Prešov
2023

VARIA XXXII

Zborník abstraktov

z 32. kolokvia mladých jazykovedcov
(Prešov 30. 11. – 1. 12. 2023)

Editorky:

Mgr. Miroslava Kyseľová, PhD.
Mgr. et Mgr. Soňa Rešovská, PhD.
Mgr. Stanislava Spáčilová, PhD.

Reenzentky:

doc. Mgr. Olha Madyar, CSc.
Mgr. Anna Gálisová, PhD.

Vydavateľ:

Prešovská univerzita v Prešove, 2023

Publikácia bola vydaná elektronicky v Digitálnej knižnici UK PU:
<http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Spacilova1>

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani žiadna jeho časť sa nesmie reprodukovať, ukladať do informačných systémov ani inak rozširovať bez predchádzajúceho súhlasu majiteľov autorských práv s výnimkou citovania podľa STN ISO 690.

© Miroslava Kyseľová, Soňa Rešovská, Stanislava Spáčilová, autori, 2023
© Prešovská univerzita v Prešove, 2023

ISBN 978-80-555-3229-5

ÚVOD	6
CONTRASTING CLITIC CLIMBING IN CZECH AND SLOVAK	7
Martin Alldrick	
INSIGHTS INTO THE PRINCIPLES OF FORMING BLENDS IN COMPARISON WITH OTHER WORD-FORMATION PROCESSES	9
Adam Bajza	
LINGVODIDAKTICKÝ TEXT VO VYUČOVANÍ SLOVENČINY AKO CUDZIEHO JAZYKA NA PRÍKLADE ROMÁNU ŠEPTUCHY ALENY SABUCHOVEJ	10
Mateusz Bednarczyk	
KONDENZÁCIA V ŠTYLISTICKY DIFERENCOVANÝCH TEXTOCH	11
Sofia Bednarčíková	
KOMPONENTY REMESIEL AKO PREDPOKLAD VZNIKU FRAZEOLOGICKÝCH JEDNOTIEK V RUSKOM JAZYKU	12
Martina Berezná	
SUBSTANTÍVNA DEKLINÁCIA V SPIŠSKÝCH A V PODTATRANSKÝCH NÁREČIACH Z POHLADU PÁDOVÉHO SYNKRETIZMU	13
Jozef Bilský	
ЛЕКСИЧНА БАЗА ПРИЗВИЩ МЕШКАНЦІВ СЕЛА ГОРОДОК	15
КАМІНЬ-КАШИРСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Аліна Володимирівна Борисюк – Людмила Олександрівна Кравченко	
JMÉNA NA VENKOVĚ A VE MĚSTĚ – METODOLOGICKÉ ASPEKTY VÝZKUMU PERCEPCE RODNÝCH JMEN	16
Kristýna Březinová	
ANALÝZA PREDVOLEBNÝCH DISKUSÍ PARLAMENTNÝCH VOLIEB 2023 S KONCENTRÁCIOU NA TEMATIKU SEXUALITY AKO PREDMET VOLEBNÝCH DEBÁT	17
Matúš Ján Capko	
JAZYKOVÉ IDEOLÓGIE POUŽÍVATEĽOV SLOVENČINY V OTÁZKACH ADRESOVANÝCH RÔZNYM TYPOM JAZYKOVÉHO PORADENSTVA	18
Daša Cimermanová	
ŽURNALISTICKÉ TEXTY CEZ PRIZMU VÝRAZOVEJ KONCEPCIE FRANTIŠKA MIKA	19
Diana Demčáková – Nikola Vansáčová	
ČESKÁ A SLOVENSKÁ MÍSTNÍ JMÉNA MOTIVOVANÁ JMÉNY DNŮ V ŠIRŠÍM KONTEXTU	21
Anastasija Iljinična Franta	
„POLIŠTĚNÍ“ A „ODLIŠTĚNÍ“ PUŠPERKU. PŘÍKLAD Z LOKÁLNÍ TOPONOMASTIKY JIHOZÁPADNÍCH ČECH	22
David Franta	

PO MALÉ STRANĚ NA FIBICH – TOPONYMA NA KATASTRU OBCE JISTEBNÍK (OKRES NOVÝ JÍČÍN).....	24
Hana Halatová	
DOWNŮV SYNDROM A JAZYK: DOSTUPNÉ PUBLIKACE PRO ŠIRŠÍ VEŘEJNOST V ČESKÉM JAZYCE	25
Kamila Homolková	
МОВНІ ЗАСОБИ ТА СПОСОБИ ТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО В УКРАЇНСЬКОМУ ГУМОРИ ПЕРІОДУ ШИРОКОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬК НА ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ	26
Дарія Сергіївна Гуляк – Людмила Олександрівна Кравченко	
ADAPTÁCIA LATINSKÝCH SLOV PREVZATÝCH V 20. STOROČÍ	28
Antónia Humeníková	
ČO MŮŽEM A ČO MUSÍM POVEDAŤ	29
HEDGINGOVÉ STRATÉGIE V POLITICKOM DISKURZE	
Petra Juhásová	
ZUM GEBRAUCH FESTER WORTVERBINDUNGEN IM DAF-UNTERRICHT.....	30
Iveta Káčerová	
ВОНЕМІЗМУ В ІНТЕРНЕТОВІ КОМУНІКАЦІ РУСЬКІ МЛУВІЧИХ	31
Marie Kaguševa	
ЭТНОЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ОБРАЗОВ ЖИВОТНЫХ В ТРАДИЦИОННОЙ КУЛЬТУРЕ СЛАВЯН.....	32
Василий Лужаница	
ZAKOTVENÍ NEZAKOTVENÍ: HAŠEK A KAFKA VE SVĚTLE PROPRIÁLNÍ NASYCENOSTI TEXTU.....	33
Michal Místecký – Denisa Místecká	
ЗАСОБИ МОВНОГО ВПЛИВУ В КОМЕРЦІЙНІЙ РЕКЛАМІ	34
Дар'я Сергіївна Нестерець	
ОНОМАСТИКОН СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО РОМАНУ	36
Ангеліна Олексіївна Олійник – Альона Олександрівна Михайленко – Дарина Юріївна Глухенко	
PRIESTOROVÉ A ČASOVÉ VÝZNAMY KONŠTRUKCIÍ S PREDLOŽKOU V.....	38
Stella Ondrejčíková	
LUDESKÝ KRKA JEHO KONCEPTUALIZÁCIA V SLOVENSKOM JAZYKU A KULTÚRE Z KOGNITÍVNO-ETNOLINGVISTICKEJ PERSPEKTÍVY	39
Marieta Pastorková	
O ABSTRAKTÁCH V DATABÁZE SLOVNÍKA SLOVENSKÝCH NEOLOGIZMOV.....	40
Soňa Rešovská	

ÚTEK A MIGRÁCIA. ROZBOR VYBRANÝCH KOMUNIKÁTOV Z HĽADISKA LEXIKOLÓGIE	42
Elena Smrigová	
К ВОПРОСУ КЛАССИФИКАЦИИ БОГЕМИЗМОВ В УСТНОЙ РЕЧИ РУССКОЯЗЫЧНОГО НАСЕЛЕНИЯ ЧЕХИИ	43
Anastasija Šestakova	
JEDEN, DVA, TRI ALEBO AKÉ ČÍSLOVKY UKRÝVA SLOVNÍK?	44
Ivana Šrámeková	
HASHTAGS AS A DISCURSIVE PRACTICE: DISCURSIVE MECHANISMS AND EFFECTS OF #METOO EVENTIZATION IN THE SOCIAL MEDIA ERA	45
Yi Liqun	

ÚVOD

Kolokviá (nielen) mladých jazykovedcov sú už tradične priestorom na prezentáciu nových lingvistických výskumov, na rozvíjanie podnetných odborných diskusií a v neposlednom rade aj miestom priateľských stretnutí a nadväzovania nových kontaktov.

Organizácia aktuálneho 32. ročníka sa realizuje v spolupráci Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri Jazykovednom ústave L. Štúra SAV, v. v. i., v Bratislave a Inštitútu slovakistiky a mediálnych štúdií Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. V priebehu dvojdnového prednáškového cyklu, ktorý sa koná od 30. novembra do 1. decembra 2023 na pôde Prešovskej univerzity v Prešove, odznie 31 príspevkov od 36 autorov zo šiestich krajín (Česká republika, Čína, Poľsko, Ukrajina, Veľká Británia, Slovensko). Tematické zameranie jednotlivých príspevkov dokazuje všestranný záujem mladej generácie jazykovedkýň a jazykovedcov o aktuálne problémy lingvistiky. Jednotlivé príspevky sú výskumne orientované na oblasť štylistiky, sociolingvistiky, pragmalngvistiky, etnolingvistiky, frazeológie, onomastiky, dialektológie, konfrontačnej lingvistiky, lexikografie, lingvodidaktiky, ako aj na prienikové oblasti lingvistiky a iných odborov.

Veríme, že predkladaný zborník abstraktov, slúžiaci ako základný orientačný materiál, vzbudí v čitateľoch záujem siahnuť po zborníku plných príspevkov, ktorý bude publikovaný v nasledujúcom kalendárnom roku.

Editorky

SUBSTANTÍVNA DEKLINÁCIA V SPIŠSKÝCH A V PODTATRANSKÝCH NÁREČIACH Z POHLADU PÁDOVÉHO SYNKRETIZMU

Jozef Bilský

Príspevok vychádza z časti výskumov našej práce *Pádový synkretizmus vo východoslovenských nárečiach* (2019), ktorá vznikla pod vedením školiteľky prof. PhDr. Júlie Dudášovej, DrSc. V príspevku analyzujeme dynamické procesy v slovenských nárečiach Spiša. Ide o dva susediace nárečové areály – spišský a podtatranský. Podtatranský areál má podľa klasifikácie dialektov R. Krajčovičom (1988, s. 317) pomedzný charakter a leží na severozápadnom okraji východoslovenského jazykového územia. Vzhľadom na to sa v ňom prelínajú izoglosy východoslovenského a stredoslovenského nárečového makroareálu. Z toho dôvodu sa nazdávame, že bude prínosné a zaujímavé porovnať tieto dve skupiny nárečí, ktoré spolu geograficky susedia a geneticky súvisia. V našom prípade nepôjde o všeobecné porovnanie, ale o komparáciu morfológického vývinu ich substantívnej deklinácie so zreteľom na pádový synkretizmus. V priebehu morfológického vývinu jazyka niektoré gramatické morfémy prešli len vnútroparadigmatickým vyrovnávaním, iné zasiahla aj medziparadigmatická analógia. Výsledkom tohto splyvania gramatických morfém je spomínaný pádový synkretizmus. Cieľom príspevku je poukázať na diferencovanosť substantívnej deklinácie v rámci slovenských nárečí Spiša. Poukazujeme na spoločné a rozdielne znaky vývinu substantívnej deklinácie spišských a podtatranských nárečí a vysvetľujeme genézu rozdielných relačných morfém. Túto problematiku analyzujeme z diachrónneho hľadiska a v kontexte jazykových kontaktov. Okrem R. Krajčoviča (1988) sa metodicky opierame aj o práce J. Dudášovej-Kriššákovej (2008), ktorá ako hlavné metódy jazykového bádania aplikuje synchrónno-diachrónnu analýzu, konfrontačný opis, komparatívnu metódu a v neposlednom rade aj metódu pomernej (relatívnej) chronológie. Nám tento postup umožní diferencovať javy východoslovenské od javov, ktoré sa na ne navrstvili vonkajším vplyvom poľských, resp. stredoslovenských nárečí. Podľa J. Dudášovej-Kriššákovej (2016, s. 35 – 36) táto metóda pomáha odlišovať staršie javy od mladších. Z celkového pohľadu na východoslovenské nárečia, ktorý sa nám ukázal pri analýze vývinu ich substantívnej deklinácie vo vyššie spomenutej dizertačnej práci, platí, že miera pádového synkretizmu stúpa a deklinačný systém sa zjednodušuje – zo západu na východ, od periferie k centru skúmaného jazykového územia a v čase. Pádový synkretizmus stále predstavuje aktuálnu otázku v slovenskej dialektológii. Jeho analýza dopĺňa paletu dynamických procesov v slovenských nárečiach a celkovo aj v slovenskej či v slovanskej morfológii.

Kľúčové slová: relačná morféma, jazykové interferencie, spišské dialekty, morfológický vývin

LITERATÚRA

BILSKÝ, Jozef: Pádový synkretizmus vo východoslovenských nárečiach. Dizertačná práca. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity 2019.

DUDÁŠOVÁ-KRIŠŠÁKOVÁ, Júlia: Kapitoly zo slavistiky II. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity 2008.

DUDÁŠOVÁ-KRIŠŠÁKOVÁ, Júlia: Goralské nárečia z pohľadu súčasnej slovenskej jazykovedy. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity 2016.

KRAJČOVIČ, Rudolf: Vývin slovenského jazyka a dialektológia. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1988.

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, v. v. i.
dialektologické oddelenie
Panská 26, 811 01 Bratislava 1
jozef.bilsky@juls.savba.sk

**VARIA
XXXII**

Zborník abstraktov
z 32. kolokvia mladých jazykovedcov
(Prešov 30. 11. – 1. 12. 2023)

Editorky:

Mgr. Miroslava Kyseľová, PhD.
Mgr. et Mgr. Soňa Rešovská, PhD.
Mgr. Stanislava Spáčilová, PhD.

Počet strán: 46

Vydanie: prvé

Sadzba:

prof. Mgr. Martina Ivanová, PhD.

Vydavateľ:

Prešovská univerzita v Prešove,
2023

ISBN 978-80-555-3229-5
EAN 9788055532295